

Andrej Kolesík

Anton Martvoň

Juraj Hamulák

**BEZPLATNÉ PRÁVNE PORADENSTVO A OCHRANA
ĽUDSKÝCH PRÁV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

*Praktická príručka o bezplatnom právnom poradenstve a ochrane ľudských
práv v Slovenskej republike plná užitočných informácií a kontaktov*

Stav údajov a kontaktných informácií k 1. 10. 2009

© Mgr. Andrej Kolesík, Mgr. Anton Martvoň, PhD., Mgr. Juraj Hamuľák, PhD.
Prvé vydanie

Obsah

<i>Bezplatné právne poradenstvo a ochrana ľudských práv v SR.....</i>	<i>s. 7</i>
<i>Slovenské národné stredisko pre ľudské práva</i>	<i>s. 7</i>
<i>Nadácia Charty 77</i>	<i>s. 9</i>
<i>Verejný ochranca práv.....</i>	<i>s.10</i>
<i>Centrum právnej pomoci.....</i>	<i>s. 13</i>
<i>Zoznam použitých internetových zdrojov.....</i>	<i>s. 18</i>
<i>Príloha – Ústava Slovenskej republiky (výňatok).....</i>	<i>s. 19</i>
<i>Základné informácie o o. z. Mladí sociálni demokrati (MSD</i>	<i>s. 34</i>

Predslov

Každý z nás vo svojom živote každodenne prichádza do kontaktu s právom a právnymi predpismi, ktoré viac, či menej zasahujú do nášho života a nejakým spôsobom ho usmerňujú. Nejednen z Vás sa vo svojom okolí, či aj v osobnom a v pracovnom živote stretol a stretáva s porušovaním svojich práv a slobôd, ktoré nám priznáva Ústava Slovenskej republiky, zákony a iné právne predpisy, či medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná. Mnohí občania v našej republike ani nevedia na koho sa v takom prípade obrátiť, kto im môže pomôcť, ba ani to kde takúto pomoc na Slovensku hľadať. Táto publikácia je tu práve na to, aby poslúžila ako základná orientačná pomôcka, po prípade príručka, ktorá by bola akýmsi sprievodcom pre vyhľadanie bezplatného právneho poradenstva a ochrany práv v Slovenskej republike. Autorsky kolektív sa nazdáva, že ide o jedinečnú publikáciu svojho druhu na Slovensku, ktorá sa venuje bezplatnému právnemu poradenstvu. Slovenská republika po vstupe do Európskej únie prešla a stále prechádza významnými zmenami v spoločnosti a v štáte. Tieto zmeny sa dotkli a dotýkajú samozrejme aj právneho poriadku Slovenskej republiky. S tým sú nevyhnutné spojené mnohé úpravy práv a slobôd, ale aj povinností, ktoré je potrebné dodržiavať a samozrejme aj chrániť. Právny systém Slovenskej republiky prešiel mnohými zmenami, ktoré sa priamo, ale aj nepriamo dotýkajú týchto práv. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie, začal u nás popri našom právnom poriadku platiť aj právny poriadok a normy, ktoré sú výsledkom normotvornej činnosti v Európskej únii. To v každodennom živote prináša veľké množstvo nezrovnalostí a nejasností v právach a povinnostiach bežných občanov. Príchodom práva Európskej únie do nášho právneho poriadku súvisí okrem veľkého množstva právnych predpisov a noriem, aj značné množstvo možností právnej ochrany. Typickým príkladom je zriadenie inštitúcie Verejného ochrancu práv, v Európe známeho ako ombudsman, ktorý bol zriadený ako výsledok predvstupových rokovaní a plnenia predvstupových kritérií do Európskej únie. Okrem toho nám vstup do Európskej únie priniesol aj ďalšie nové možnosti ochrany našich práv. Medzinárodnú ochranu nám ponúka nielen Štrasburg, prostredníctvom Európskeho súdu pre ľudské práva, ale už aj Brusel, prostredníctvom svojich inštitúcií, či Luxemburg, vďaka Súdnemu dvoru európskych spoločenstiev. V tomto prípade, ale ide o jednu z posledných možností ochrany práv a slobôd. Slovenská republika ako samostatný a nezávislý štát, napriek preneseniu časti svojich právomocí na Európsku úniu a Európske spoločenstvá, naďalej ostáva relatívne suverénna v poskytovaní právnej ochrany svojim občanom. Občania, ale aj iné osoby nachádzajúce sa na území Slovenskej republiky môžu využívať rozsiahly systém právnej ochrany, ktorý je zabezpečený z Ústavy SR. Okrem toho je týmto osobám k dispozícii značné množstvo iných spôsobov ochrany ich práv, ktoré môžu využívať vo svoj prospech. V súčasnej dobe poznačenej celosvetovou finančnou krízou sú práve tieto možnosti tzv. bezplatného právneho poradenstva určite veľmi vítaným spôsobom pomoci občanom Slovenskej republiky.

Bratislava október 2009

Autori

Bezplatné právne poradenstvo a ochrana ľudských práv v SR

Obyvateľom Slovenskej republiky môžu bezplatne pomôcť nasledovné subjekty:

- a) **Slovenské národné stredisko pre ľudské práva,**
- b) **Nadácia Charty 77,**
- c) **Verejný ochranca práv,**
- d) **Centrum právnej pomoci.**

A. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

Pri ochrane Vašich ľudských práv a základných slobôd Vám môže pomôcť i **Slovenské národné stredisko pre ľudské práva** (ďalej len „Stredisko“), ktoré bolo zriadené zákonom na základe medzinárodnej zmluvy ako nezávislá právnická osoba, ktorá dodnes plní nezastupiteľné úlohy v oblasti ľudských práv a základných slobôd vrátane práv dieťaťa, dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania. Zároveň, na základe tzv. antidiskriminačného zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou v znení neskorších predpisov, pôsobí ako jediná slovenská inštitúcia pre rovnoprávnosť, t. j. pre posudzovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.

Z medzinárodného hľadiska má Stredisko v rámci Organizácie Spojených národov status „B“ Národnej inštitúcie pre ľudské práva a v rámci EÚ pôsobí ako špecializovaná inštitúcia na oblasť antidiskriminácie, tzv. National Equality Body.

Úlohou Strediska je komplexné pôsobenie v oblasti ľudských práv a základných slobôd, vrátane práv dieťaťa. Pre splnenie základných úloh Stredisko sústreďuje svoju činnosť na tieto hlavné oblasti:

- monitoruje a hodnotí dodržiavanie ľudských práv a dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona;
- zhromažďuje a na požiadanie poskytuje informácie o rasizme, xenofóbii a antisemitizme v Slovenskej republike;
- uskutočňuje výskumy a prieskumy na poskytovanie údajov oblasti ľudských práv, a základných slobôd, vrátane práv dieťaťa, zhromažďuje a šíri informácie v tejto oblasti;
- pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance spoločnosti;
- zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie;
- vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona;
- poskytuje knižničné služby a
- poskytuje služby v oblasti ľudských práv.

Stredisko sa zaoberá poskytovaním právneho poradenstva v otázkach diskriminácie, pri prejavoch intolerancie a v prípadoch porušovania zásady rovnakého zaobchádzania pre všetkých obyvateľov Slovenskej republiky a je podľa zákona tiež oprávnené na požiadanie zastupovať účastníka v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Stredisko každoročne vydáva Správu o dodržiavaní ľudských práv v Slovenskej republike.

Právomoci Strediska

- Zabezpečovanie právnej pomoci obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie.
- Zastupovanie na základe plnej moci v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania .
- Právo požiadať súdy, prokuratúru, iné štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy a iné inštitúcie, aby v určenej lehote poskytli Stredisku informácie o dodržiavaní ľudských práv.

Poskytovaná pomoc a postup pri podávaní podnetu

Na Stredisko sa môže obrátiť každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa cíti byť diskriminovaná konaním, alebo nečinnosťou vyššie uvedených inštitúcií. Je potrebné, aby pri podávaní podnetu sťažovateľ vyplnil všetky potrebné údaje a predložil všetky svoje materiály a relevantné súvisiace podklady.

Podnety môžu občania posielat' **písomne** (formulárom a podkladmi zaslanými poštou, faxom, e-mailom) alebo podávať **osobne**.

KONTAKTY:

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Kýčerského 5, 811 05
Bratislava, Tel.č.: +421 2 208 501 11 – informátor, Fax: +421 2 208 501 35.

Regionálne kancelárie Slovenského národného strediska pre ľudské práva

RK Dolný Kubín, Radlinského 29, Dolný Kubín, tel. č.: 043/286 50 11, email: briskova@snslp.sk

RK Kysucké Nové Mesto, Litovelská 871, Kysucké Nové Mesto, tel. č.: 041/286 50 11, email: matejcikova@snslp.sk

RK Kežmarok, Hviezdoslavova 2/1/193, Kežmarok, tel. č.: 052/286 50 11, email: pompa@snslp.sk

RK Humenné, Ul. 26. novembra 1509/1, Humenné, tel. č.: 057/286 50 11, email: kanoczova@snslp.sk

RK Rimavská Sobota, Ul. SNP 15, Rimavská Sobota, tel. č.: 047/286 50 11, email: koskova@snslp.sk

RK Zvolen, Námestie SNP č. 35/48, Zvolen, tel. č.: 045/286 50 11, email: zilinek@snslp.sk

RK Nové Zámky, M. R. Štefánika 4, Nové Zámky, tel. č.: 035/286 50 11, email: zozulakova@snslp.sk

Zdroj: www.snslp.sk

B. Nadácia Charty 77

Bezplatné právne poradenstvo poskytuje aj **Nadácia Charty 77** - advokácia ľudských práv, Staromestská 6/d, 81103 Bratislava, Tel. č.: 02/54416448, Fax. č.: 02/54416341, e-mail charta77@rainside.sk.

Nadácia Charty 77 funguje ako:

1.) Občianska poradňa

Bezplatné právne poradenstvo a asistencia v oblasti ochrany ľudských práv pre občanov. Osobné stretnutie je možné dohodnúť si telefonicky alebo mailom, úradné hodiny nemajú preto, aby mohli vyhovieť aj klientom, ktorí buď nemôžu odísť zo zamestnania alebo zďaleka cestujú. Ak sa práve nevenujú objednaným klientom, prijímajú aj bez ohlásenia. Posudky, odpovede a stanoviská poskytujú aj písomne. Po právnej analýze prípadu navrhnú možné riešenia, prípadne vypracujú potrebné dokumenty a podania. V nutných prípadoch poskytujú odborný sprievod aj na príslušné inštitúcie alebo právne zastupovanie (zdroj: www.charta77.sk).

2.) Poradňa pre mimovládne organizácie

Pomáhajú definovať predmet činnosti, vypracovať stanovy a potrebné dokumenty na registráciu mimovládnej organizácie. V priebehu činnosti organizácie môžu jej pomôcť alebo vypracovať zmeny základných dokumentov a potrebné zmluvy, napr. o nájme, spolupráci, dohody, grantové zmluvy, atď.

3.) Študijná poradňa

Najmä študenti práva, ale aj iní (história, politické vedy, atď.), môžu prísť do Nadácie Charty 77 konzultovať seminárne, zápočtové a diplomové práce, prípadne iné materiály.

Zdroj: www.charta77.sk

C. Verejný ochranca práv

Samozrejme k dispozícii je i **Verejný ochranca práv** - Nevädzová 5, P.O.BOX 1. 820 04, Bratislava 24, tel.: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06, e-mail: sekretariat@vop.gov.sk, www.vop.gov.sk.

Verejný ochranca práv je nezávislý orgán Slovenskej republiky, ktorý v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom chráni základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy a ďalšími orgánmi verejnej moci, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom. V zákonom ustanovených prípadoch sa verejný ochranca práv môže podieľať na uplatnení zodpovednosti osôb pôsobiacich v orgánoch verejnej moci, ak tieto osoby porušili základné právo alebo slobodu fyzických osôb a právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci poskytnú verejnému ochrancovi práv potrebnú súčinnosť.

Na verejného ochrancu práv sa môže obrátiť každý (bez ohľadu na vek, sociálny status, spôsobilosť na právne úkony či iné kritérium), kto sa domnieva, že pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánu verejnej správy boli porušené základné práva a slobody v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu. **Pod konaním, rozhodovaním a nečinnosťou orgánov verejnej správy** rozumieme určitý postup orgánov verejnej správy pri výkone ich pôsobnosti a právomocí, ktoré im priznávajú právne predpisy. **Nečinnosťou** je možné charakterizovať nekonanie v prípade, kedy orgán konať mal.

Verejný ochranca práv preto môže pomôcť pri uplatňovaní základných práv a slobôd v každodennom živote. Verejný ochranca práv nemôže zrušiť alebo zmeniť rozhodnutie žiadneho orgánu. Môže príslušný orgán upozorniť, že jeho rozhodnutie alebo konanie je nesprávne alebo je nečinný. Je realizátorom tzv. „nežného práva“, v rámci ktorého svojou autoritou a apeláciou na príslušné orgány zabezpečuje výkon svojej pôsobnosti.

Orgány verejnej správy, na ktoré sa vzťahuje pôsobnosť verejného ochrancu práv sú najmä:

a) orgány štátnej správy – napr.:

- ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy;
- orgány miestnej štátnej správy: obvodné úrady, špecializované obvodné a krajské úrady (napr. životného prostredia, dopravy), stavebné úrady, úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, správy katastra, katastrálne úrady, daňové úrady, pozemkové úrady, okresné a krajské riaditeľstvá policajného zboru, atď.;
- súdy **len v prípade** orgánov riadenia a správy súdov a z dôvodov predpokladajúcich disciplinárne previnenie sudcu.

b) orgány územnej samosprávy – napr.:

- obecné zastupiteľstvo/mestské zastupiteľstvo, starosta/primátor;
- zastupiteľstvo samosprávneho kraja, predseda samosprávneho kraja, resp. úrad samosprávneho kraja;
- obecný/mestský úrad, obecná/mestská polícia.

c) právnické a fyzické osoby, ktoré podľa osobitného zákona rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy, alebo do práv a povinností fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy inak zasahujú:

- napríklad Všeobecná zdravotná poisťovňa, Spoločná zdravotná poisťovňa, Sociálna poisťovňa, STV, SRo, verejné vysoké školy, profesijné komory.

Verejný ochranca práv nemá pôsobnosť voči:

- Národnej rade Slovenskej republiky,
- prezidentovi Slovenskej republiky,
- vláde Slovenskej republiky,
- Najvyššiemu kontrolnému úradu Slovenskej republiky,
- Ústavnému súdu Slovenskej republiky,
- spravodajským službám,
- rozhodovacím právomociam vyšetrovateľov Policajného zboru,
- prokuratúre,
- súdom (s výnimkou orgánov riadenia a správy súdov a dôvodov predpokladajúcich disciplinárne previnenie sudcu),
- vo veciach operačnej a mobilizačnej povahy.

Verejný ochranca práv dokonca pomáha i deťom na webovej stránke:

www.detskyombudsman.sk

KANCELÁRIA VEREJNÉHO OCHRANCU PRÁV a jej pracoviská:

Región	Úradné dni	Spôsob objednávanía
Prešov (Mestský úrad Prešov, Hlavná 73, 080 01 Prešov)	tretí piatok v mesiaci	prostredníctvom Kancelárie VOP: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Košice (Magistrát mesta Košice Tr. SNP 48/A, 040 11 Košice)	tretí štvrtok v mesiaci	prostredníctvom Kancelárie VOP: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Žilina (Úrad Žilinského samosprávneho kraja Komenského 48, 011 09 Žilina)	prvý štvrtok v mesiaci	02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Trenčín (Mestský úrad v Trenčíne, Mierové námestie 2, 911 64 Trenčín)	prvá streda v nepárnom mesiaci	prostredníctvom Kancelárie VOP: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Dohňany (Obecný úrad Dohňany, 020 51 Dohňany)	prvá streda každý štvrtý mesiac	prostredníctvom obecného úradu: 042/467 10 60
Banská Bystrica (Mestský úrad, ČSA 26, Banská Bystrica)	druhý štvrtok v párnom mesiaci	prostredníctvom Kancelárie VOP: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Žarnovica (Mestský úrad v Žarnovici, Námestie SNP 33, 966 81 Žarnovica)	druhý štvrtok v nepárnom mesiaci	prostredníctvom Kancelárie VOP: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Veľký Krtíš (Obvodný úrad vo Veľkom Krtíši Nám. A. H. Škultétyho 11, 99011 Veľký Krtíš)	druhá streda na začiatku štvrtíroka	prostredníctvom Kancelárie VOP: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Veľký Meder (Mestský úrad Veľký Meder, Komárňanská 9, 93201 Veľký Meder)	druhý utorok na začiatku štvrtíroka	prostredníctvom mestského úradu: 031/555 31 80
Nitra (Mestský úrad v Nitre Štefánikova 60, 94901 Nitra)	prvý utorok v mesiaci	prostredníctvom Kancelárie VOP: 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Bratislava Karlova Ves (Mestská časť Bratislava Karlova Ves Námestie sv.Františka 8, 842 62 Bratislava)	prvá streda v mesiaci	bez potreby objednávanía sa vopred info: Kancelária VOP 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06
Bratislava Petržalka (Mestská časť Bratislava- Petržalka, Kutlíková 17, 851 03, Bratislava)	každú druhú stredu	bez potreby objednávanía sa vopred info: Kancelária VOP 02/48 28 74 01, 02/43 63 49 06

Zdroj: <http://www.vop.gov.sk>

Centrum právnej pomoci

Taktiež je možnosť obrátiť sa i na bezplatnú právnu pomoc advokáta z riaditeľstva Centra právnej pomoci, na adrese Námestie slobody 12, P.O.BOX 12, 810 00 Bratislava 1 (Tel: 02 / 496 83 505 , E-mail: info@legalaid.sk).

Vybavovanie sťažností Centrom právnej pomoci a jeho kanceláriami
V prípade, že chcete podať sťažnosť centru písomne, tak Vaša sťažnosť musí obsahovať tieto náležitosti :

- musí z nej byť zrejmé, kto ju podáva, a preto musí obsahovať meno, priezvisko a adresu sťažovateľa/ky
- musí obsahovať predmet sťažnosti
- musí z nej byť zrejmé, čoho sa sťažovateľ/ka domáha.

Anonymná sťažnosť sa vybavuje len ak obsahuje konkrétne údaje, ktoré nasvedčujú, že bol porušený právny predpis.

Sťažnosti posielajte na adresu:

Centrum právnej pomoci
Námestie slobody 12
P.O. BOX 125
810 00 Bratislava 1

Centrum právnej pomoci je povinné prešetriť a vybaviť sťažnosť do 30 dní odo dňa, keď mu bola sťažnosť doručená. Predĺženie tejto lehoty je možné, avšak je nevyhnutné o tejto skutočnosti písomne upovedomiť sťažovateľa bez zbytočného odkladu. (Ide o predĺženie lehoty o ďalších 30 dní.)

CENTRUM POSKYTUJE PRÁVNÚ POMOC:

1. V občianskoprávných veciach

- Právne úkony, zastupovanie
- Ochrana osobnosti – napr. život, zdravie, česť, dôstojnosť, súkromie, prejavy osobnej povahy
- Vecné práva – vlastnícke právo, držba, záložné, zádržné právo, vecné bremená
- Zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie
- Dedenie – zo závetu, zo zákona, vyporiadanie dedičstva
- Záväzkové právo – rôzne zmluvné typy použiteľné pre širokú oblasť práva (kúpa nehnuteľnosti, nájomná, poisťná zmluva, pôžička, vypožičanie, zmluva o dielo a i.)

2. V rodinnoprávných veciach

- Manželstvo – rozvod, určenie neplatnosti manželstva
- Náhradná starostlivosť, určenie otcovstva
- Vyživovacia povinnosť – medzi manželmi, rodičmi a deťmi, ostatnými príbuznými

3. V pracovnoprávnych veciach

- Pracovnoprávny vzťah – medzi zamestnancom a zamestnávateľom
- Zodpovednosť za škodu vzniknutú v pracovnoprávnych vzťahoch
- Neplatnosť skončenia pracovnoprávneho pomeru

4. V cezhraničných sporoch aj v obchodno-právnych veciach

- Ide predovšetkým o majetkové postavenie podnikateľov a ich obchodné vzťahy. Pokiaľ ide o vnútroštátne spory týkajúce sa obchodno-právnych vecí, tak tie do pôsobnosti Centra nepatria.

5. V azylových veciach

Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci v azylovej veci žiadateľ o právnu pomoc podáva v Centre alebo na Migračnom úrade Ministerstva vnútra SR počas pohovoru v konaní o azyle a za splnenia Centrom predpísaných podmienok. To znamená, že Centrum poskytuje bezplatnú právnu pomoc až po vydaní rozhodnutia Migračného úradu Ministerstva vnútra SR.

POSKYTNUTIE PRÁVNEJ POMOCI

Ak Vám bol rozhodnutím Centra po splnení podmienok priznaný nárok na poskytovanie jeho právnej pomoci (bližšie treba pozrieť podmienky na priznanie tohto nároku na www.legalaid.sk), tak máte možnosť využiť komplexné právne služby Centra, ktoré zahŕňajú najmä:

- a) Právne poradenstvo (konzultácie osobné i telefonické);
- b) Pomoc pri mimosúdnych konaniach (riešenie sporov prostredníctvom mediátora);
- c) Spisovanie podaní na súdy (Centrum spíše návrhy, žaloby a pod.);
- d) Zastupovanie advokátom alebo právnikom centra v konaní pred súdom;
- e) Vykonávanie úkonov súvisiacich s vyššie uvedeným a úplné alebo čiastočné uhrádzanie nákladov s tým spojených (napr. uhrádzanie nákladov v cezhraničných sporoch spojených s ustanovením tlmočníka, s prekladom potrebných dokladov).

Zdroj: <http://www.legalaid.sk>

KONTAKTY:

Centrum právnej pomoci - Kancelária Bratislava

Adresa:

Centrum právnej
pomoci
Kancelária Bratislava
Námestie slobody 12
P.O. BOX 125
810 00 Bratislava 1

Iné kontakty:

Tel: 02 / 444 630 40
02 / 444 530 80
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Konzultačné pracovisko Šamorín

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Konzultačné pracovisko
Šamorín
Bratislavská 100/C
931 01 Šamorín

Konzultačné dni:

Ut.: 8:00 - 12:00
Pi.: 8:00 - 12:00

Iné kontakty:

E-mail:
info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Hlohovec

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Hlohovec
M.R.Štefánika 1
P.O. BOX 115
920 01 Hlohovec

Iné kontakty:

Tel: 033 / 734 23 12
033 / 734 23 14
Fax: 033 / 734 23 09
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Banská Bystrica

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Banská Bystrica
Kukučínova ul. 24
P.O. BOX 113
974 01 Banská Bystrica

Iné kontakty:

Tel: 048 / 414 29 21
048 / 414 29 22
Fax: 048 / 414 32 77
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Žilina

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Žilina
Národná 34
P.O. BOX B10
011 00 Žilina

Iné kontakty:

Tel: 041 / 700 25 75
041 / 700 25 76
Fax: 041 / 700 21 52
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Rimavská Sobota

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Rimavská Sobota
Námestie M.Tompu 2
979 01 Rimavská Sobota

Iné kontakty:

Tel: 047 / 563 20 01
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Konzultačné pracovisko Čadca

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Konzultačné pracovisko Čadca
Námestie slobody 30
022 01 Čadca

Konzultačné dni:

Po.: 8:00 - 12:00
St.: 11:00 - 15:00

Iné kontakty:

E-mail:
info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Liptovský Mikuláš

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Liptovský Mikuláš
Námestie osloboditeľov 61/1
P.O. BOX 216
031 01 Liptovský Mikuláš

Iné kontakty:

Tel: 044 / 55 26 192
Fax: 044 / 55 26 197
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Tvrdošín

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Tvrdošín
Školská 165/2
027 44 Tvrdošín

Iné kontakty:

Tel: 043 / 53 21 896
Fax: 043 / 53 21 898
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Košice

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Košice
Moyzesova 18
P.O. BOX A-11
040 41 Košice

Iné kontakty:

Tel: 055 / 72 909 45
055 / 72 909 46
Fax: 055 / 72 909 47
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Prešov

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Prešov
Hlavná 67
080 01 Prešov

Iné kontakty:

Tel: 051 / 749 54 44
Fax: 051 / 458 32 07
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Kancelária Humenné

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Kancelária Humenné
Mierová 4, P.O.BOX 32
066 01 Humenné

Iné kontakty:

Tel: 057 / 788 01 63
057 / 788 01 64
Fax: 057 / 788 01 65
E-mail: info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Konzultačné pracovisko Sobrance

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Konzultačné pracovisko
Sobrance
Kúpeľská 66, 073 01
Sobrance

Iné kontakty:

E-mail:
info@legalaid.sk

Konzultačné dni:

Po.: 14:00 - 18:00
St.: 14:00 - 18:00

Centrum právnej pomoci - Konzultačné pracovisko v Levoči

Adresa:

Centrum právnej pomoci
Konzultačné pracovisko Levoča
Námestie Majstra Pavla 54
054 01 Levoča

Konzultačné dni:

Po.: 14:00 - 18:00
Št.: 14:00 - 18:00

Iné kontakty:

E-mail:
info@legalaid.sk

Centrum právnej pomoci - Konzultačné pracovisko vo Svidníku

Adresa:	Konzultačné dni:	
Centrum právnej pomoci	Po.: 9:00 - 14:00	
Konzultačné pracovisko	Ut.: 9:00 - 14:00	Iné kontakty:
Svidník	St.: 9:00 - 14:00	E-mail: info@legalaid.sk
Sov. Hrdinov 102	Št.: 9:00 - 14:00	
089 01 Svidník		

Centrum právnej pomoci - Konzultačné pracovisko Snina

Adresa:	Konzultačné dni:	
Centrum právnej pomoci	Po.: 8:00 - 11:00	Iné kontakty:
Konzultačné pracovisko Snina	St.: 8:00 - 12:00	E-mail:
Komenského 15	Pi.: 8:00 - 11:00	info@legalaid.sk
069 01 Snina		

Vo všetkých kanceláriách Centra právnej pomoci, pokiaľ vyššie nie je pri niektorej z nich uvedené inak, sú:

Konzultačné hodiny:

Pondelok : 8:00 - 15:00

Streda : 8:00 - 15:00

Podateľňa:

Pondelok - Štvrtok: 8:00 - 16:00

Piatok: nestránkový deň

Zdroj: <http://www.legalaid.sk/kontakty>
Aktuálnosť informácií k 01.08.2009

Zoznam použitých internetových zdrojov:

<http://www.snslp.sk>

<http://www.charta77.sk>

<http://www.vop.gov.sk>

<http://www.legalaid.sk>

**Príloha č. 1 - Ústava Slovenskej republiky
(výňatok)**

DRUHÁ HLAVA

ZÁKLADNÉ PRÁVA A SLOBODY

**Prvý oddiel
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA**

Čl. 11

Zrušený od 1.7.2001

Čl. 12

(1) Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

(2) Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

(3) Každý má právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnárodňovaniu.

(4) Nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Čl. 13

(1) Povinnosti možno ukladať

- a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,*
- b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo*
- c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.*

(2) Medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom.

(3) Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

(4) Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Druhý oddiel **ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ PRÁVA A SLOBODY**

Čl. 14

Každý má spôsobilosť na práva.

Čl. 15

(1) Každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.

(2) Nikto nesmie byť pozbavený života.

(3) Trest smrti sa nepripúšťa.

(4) Podľa tohto článku nie je porušením práv, ak bol niekto pozbavený života v súvislosti s konaním, ktoré podľa zákona nie je trestné.

Čl. 16

(1) Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

(2) Nikoho nemožno mučiť ani podrobiť krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Čl. 17

(1) Osobná sloboda sa zaručuje.

(2) Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

(3) Obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

(4) Obvineného možno zatknúť iba na odôvodnený písomný príkaz sudcu. Zatknutá osoba musí byť do 24 hodín odovzdaná súdu. Sudca musí zatknutú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72

hodín od prevzatia vypočúť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

(5) Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

(6) Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch možno prevziať osobu do ústavnej zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu. Takéto opatrenie sa musí do 24 hodín oznámiť súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do piatich dní.

(7) Skúmanie duševného stavu osoby obvinenej z trestného činu je možné iba na písomný príkaz súdu.

Čl.18

(1) Nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na

- a) práce ukladané podľa zákona osobám vo výkone trestu odňatia slobody alebo osobám vykonávajúcim iný trest, nahradzujúci trest odňatia slobody,*
- b) vojenskú službu alebo inú službu ustanovenú zákonom namiesto povinnej vojenskej služby,*
- c) službu vyžadovanú na základe zákona v prípade živelných pohrôm, nehôd alebo iného nebezpečenstva, ktoré ohrozuje životy, zdravie alebo značné majetkové hodnoty,*
- d) konanie uložené zákonom na ochranu života, zdravia alebo práv iných,*
- e) menšie obecné služby na základe zákona.*

Čl.19

(1) Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

(2) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

(3) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Čl.20

(1) Každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

(2) Zákon ustanoví, ktorý ďalší majetok okrem majetku uvedeného v čl. 4 tejto ústavy, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu, môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb. Zákon tiež môže ustanoviť, že určité veci môžu byť iba vo vlastníctve občanov alebo právnických osôb so sídlom v Slovenskej republike.

(3) Vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

(4) Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Čl.21

(1) Obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

(2) Domová prehliadka je prípustná len v súvislosti s trestným konaním, a to na písomný a odôvodnený príkaz sudcu. Spôsob vykonania domovej prehliadky ustanoví zákon.

(3) Iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlia možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života, zdravia alebo majetku osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejného poriadku. Ak sa obydlie používa aj na podnikanie alebo vykonávanie inej hospodárskej činnosti, takéto zásahy môžu byť zákonom dovolené aj vtedy, keď je to nevyhnutné na plnenie úloh verejnej správy.

Čl.22

(1) Listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.

(2) Nikto nesmie porušiť listové tajomstvo ani tajomstvo iných písomností a záznamov, či už uchovávaných v súkromí, alebo zasielaných poštou, alebo iným spôsobom; výnimkou sú prípady, ktoré ustanoví zákon. Rovnako sa zaručuje tajomstvo správ podávaných telefónom, telegrafom alebo iným podobným zariadením.

Čl.23

(1) Sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.

(2) Každý, kto sa oprávnene zdržiava na území Slovenskej republiky, má právo toto územie slobodne opustiť.

(3) Slobody podľa odsekov 1 a 2 môžu byť obmedzené zákonom, ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných a na vymedzených územiach aj v záujme ochrany prírody.

(4) Každý občan má právo na slobodný vstup na územie Slovenskej republiky. Občana nemožno nútiť, aby opustil vlasť, a nemožno ho vyhostiť.

(5) Cudzinca možno vyhostiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Čl.24

(1) Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú. Toto právo zahŕňa aj možnosť zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru. Každý má právo byť bez náboženského vyznania. Každý má právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie.

(2) Každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, buď spoločne s inými, súkromne alebo verejne, bohoslužbou, náboženskými úkonmi, zachovávaním obradov alebo zúčastňovať sa na jeho vyučovaní.

(3) Cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných, zabezpečujú vyučovanie náboženstva a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov.

(4) Podmienky výkonu práv podľa odsekov 1 až 3 možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Čl.25

(1) Obrana Slovenskej republiky je povinnosťou a vecou cti občanov. Zákon ustanoví rozsah brannej povinnosti.

(2) Nikoho nemožno nútiť, aby vykonával vojenskú službu, ak je to v rozpore s jeho svedomím alebo náboženským vyznaním. Podrobnosti ustanoví zákon.

Tretí oddiel POLITICKÉ PRÁVA

Čl.26

(1) Sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

(2) Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoľovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

(3) Cenzúra sa zakazuje.

(4) Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

(5) Orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

Čl.27

(1) Petičné právo sa zaručuje. Každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami.

(2) Petíciou nemožno vyzývať na porušovanie základných práv a slobôd.

(3) Petíciou nemožno zasahovať do nezávislosti súdu.

Čl.28

(1) Právo pokojne sa zhromažďovať sa zaručuje.

(2) Podmienky výkonu tohto práva ustanoví zákon v prípadoch zhromažďovania na verejných miestach, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti, majetku alebo pre bezpečnosť štátu. Zhromaždenie sa nesmie podmieňovať povolením orgánu verejnej správy.

Čl.29

(1) Právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach.

(2) Občania majú právo zakladať politické strany a politické hnutia a združovať sa v nich.

(3) Výkon práv podľa odsekov 1 a 2 možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných.

(4) Politické strany a politické hnutia, ako aj spolky, spoločnosti alebo iné združenia sú oddelené od štátu.

Čl.30

(1) Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

(2) Voľby sa musia konať v lehotách nepresahujúcich pravidelné volebné obdobie ustanovené zákonom.

(3) Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

(4) Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Čl.31

Zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Čl.32

Občania majú právo postaviť sa na odpor proti každému, kto by odstraňoval demokratický poriadok základných ľudských práv a slobôd uvedených v tejto ústave, ak činnosť ústavných orgánov a účinné použitie zákonných prostriedkov sú znemožnené.

Štvrtý oddiel PRÁVA NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN A ETNICKÝCH SKUPÍN

Čl.33

Príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine nesmie byť nikomu na ujmu.

Čl.34

(1) *Občanom tvoriacim v Slovenskej republike národnostné menšiny alebo etnické skupiny sa zaručuje všestranný rozvoj, najmä právo spoločne s inými príslušníkmi menšiny alebo skupiny rozvíjať vlastnú kultúru, právo rozširovať a prijímať informácie v ich materinskom jazyku, združovať sa v národnostných združeniach, zakladať a udržiavať vzdelávacie a kultúrne inštitúcie. Podrobnosti ustanoví zákon.*

(2) *Občanom patriacim k národnostným menšinám alebo etnickým skupinám sa za podmienok ustanoveným zákonom zaručuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj*

a) právo na vzdelanie v ich jazyku,

b) právo používať ich jazyk v úradnom styku,

c) právo zúčastňovať sa na riešení vecí týkajúcich sa národnostných menšín a etnických skupín.

(3) *Výkon práv občanov patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám zaručených v tejto ústave nesmie viesť k ohrozeniu zvrchovanosti a územnej celistvosti Slovenskej republiky a k diskriminácii jej ostatného obyvateľstva.*

Piaty oddiel HOSPODÁRSKE, SOCIÁLNE A KULTÚRNE PRÁVA

Čl.35

(1) *Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.*

(2) *Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolaní alebo činností.*

(3) *Občania majú právo na prácu. Štát v primeranom rozsahu hmotne zabezpečuje občanov, ktorí nie z vlastnej viny nemôžu toto právo vykonávať. Podmienky ustanoví zákon.*

(4) *Zákon môže ustanoviť odchylnú úpravu práv uvedených v odsekoch 1 až 3 pre cudzincov.*

Čl.36

Zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň,

- b) ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní,
- c) ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci,
- d) najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času,
- e) primeraný odpočinok po práci,
- f) najkratšiu prípustnú dĺžku platenej dovolenky na zotavenie,
- g) právo na kolektívne vyjednávanie.

Čl.37

(1) Každý má právo sa slobodne združovať s inými na ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov.

(2) Odborové organizácie vznikajú nezávisle od štátu. Obmedzovať počet odborových organizácií, ako aj zvýhodňovať niektoré z nich v podniku alebo v odvetví, je neprípustné.

(3) Činnosť odborových organizácií a vznik a činnosť iných združení na ochranu hospodárskych a sociálnych záujmov možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenie v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu bezpečnosti štátu, verejného poriadku alebo práv a slobôd druhých.

(4) Právo na štrajk sa zaručuje. Podmienky ustanoví zákon. Toto právo nemajú sudcovia, prokurátori, príslušníci ozbrojených síl a ozbrojených zborov a príslušníci a zamestnanci hasičských a záchranných zborov.

Čl.38

(1) Ženy, mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na zvýšenú ochranu zdravia pri práci a osobitné pracovné podmienky.

(2) Mladiství a osoby zdravotne postihnuté majú právo na osobitnú ochranu v pracovných vzťahoch a na pomoc pri príprave na povolanie.

(3) Podrobnosti o právach podľa odsekov 1 a 2 ustanoví zákon.

Čl.39

(1) Občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

(2) Každý, kto je v hmotnej núdzi, má právo na takú pomoc, ktorá je nevyhnutná na zabezpečenie základných životných podmienok.

(3) Podrobnosti o právach podľa odsekov 1 a 2 ustanoví zákon.

Čl.40

Každý má právo na ochranu zdravia. Na základe zdravotného poistenia majú občania právo na bezplatnú zdravotnú starostlivosť a na zdravotnícke pomôcky za podmienok, ktoré ustanoví zákon.

Čl.41

(1) Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

(2) Žene v tehotenstve sa zaručuje osobitná starostlivosť, ochrana v pracovných vzťahoch a zodpovedajúce pracovné podmienky.

(3) Deti narodené v manželstve i mimo neho majú rovnaké práva.

(4) Starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

(5) Rodičia, ktorí sa starajú o deti, majú právo na pomoc štátu.

(6) Podrobnosti o právach podľa odsekov 1 až 5 ustanoví zákon.

Čl.42

(1) Každý má právo na vzdelanie. Školská dochádzka je povinná. Jej dĺžku po vekovú hranicu ustanoví zákon.

(2) Občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách a stredných školách, podľa schopností občana a možnosti spoločnosti aj na vysokých školách.

(3) Zriaďovať iné školy ako štátne a vyučovať v nich možno len za podmienok ustanovených zákonom; v takýchto školách sa môže vzdelávanie poskytovať za úhradu.

(4) Zákon ustanoví, za akých podmienok majú občania pri štúdiu právo na pomoc štátu.

Čl.43

(1) Sloboda vedeckého bádania a umenia sa zaručuje. Práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti chráni zákon.

(2) Právo prístupu ku kultúrnemu bohatstvu sa zaručuje za podmienok ustanovených zákonom.

Šiesty oddiel
PRÁVO NA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A KULTÚRNEHO
DEDIČSTVA

Čl.44

(1) Každý má právo na priaznivé životné prostredie.

(2) Každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo.

(3) Nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky.

(4) Štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov.

(5) Podrobnosti o právach a povinnostiach podľa odsekov 1 až 4 ustanoví zákon.

Čl.45

Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.

Siedmy oddiel
PRÁVO NA SÚDNU A INÚ PRÁVNU OCHRANU

Čl.46

(1) Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

(2) Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

(3) Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

(4) Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Čl.47

(1) Každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania seba alebo blízkej osobe.

(2) Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

(3) Všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

(4) Kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa odseku 2, má právo na tlmočníka.

Čl.48

(1) Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

(2) Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Čl.49

Len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

Čl.50

(1) Len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy.

(2) Každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

(3) Obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

(4) Obvinený má právo odoprieť výpoveď; tohto práva ho nemožno pozbaviť nijakým spôsobom.

(5) Nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevylučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom.

(6) Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

Ôsmy oddiel **SPOLOČNÉ USTANOVENIA K PRVEJ A DRUHEJ HLAVE**

Čl.51

(1) Domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

(2) Podmienky a rozsah obmedzenia základných práv a slobôd a rozsah povinností v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu ustanoví ústavný zákon.

Čl.52

(1) Kde sa v prvej a druhej hlave tejto ústavy používa pojem "občan", rozumie sa tým štátny občan Slovenskej republiky.

(2) Cudzinci požívajú v Slovenskej republike základné ľudské práva a slobody zaručené touto ústavou, ak nie sú výslovne priznané iba občanom.

(3) Kde sa v doterajších právnych predpisoch používa pojem "občan", rozumie sa ním každý človek, ak ide o práva a slobody, ktoré táto ústava priznáva bez ohľadu na štátne občianstvo.

Čl.53

Slovenská republika poskytuje azyl cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd. Azyl možno odoprieť tomu, kto konal v rozpore so základnými ľudskými právami a slobodami. Podrobnosti ustanoví zákon.

Čl.54

Zákon môže sudcom a prokurátorom obmedziť právo na podnikanie a inú hospodársku činnosť a právo uvedené v čl. 29 ods. 2, zamestnancom štátnej správy a územnej samosprávy vo funkciách, ktoré určí aj právo uvedené v čl. 37 ods. 4, príslušníkom ozbrojených síl a ozbrojených zborov aj práva uvedené v čl. 27 a 28, pokiaľ súvisia s výkonom služby. Osobám v povolaniach, ktoré sú bezprostredne nevyhnutné na ochranu života a zdravia, môže zákon obmedziť právo na štrajk.

Základné informácie o o. z. Mladí sociálni demokrati (MSD)

Mladí sociálni demokrati (MSD) je občianske združenie, ktoré združuje mladých ľudí vyznávajúcich princípy slobody, rovnosti, solidarity, demokracie a trvalo udržateľného rozvoja postaveného na rešpekte k životnému prostrediu. MSD vzniklo v roku 2002 ako združenie snažiace sa spájať ľudí zdieľajúcich rovnaké hodnoty. No až po februárovom sneme tohto roku sa z neho stáva relevantný predstaviteľ mladých ľudí, ktorí zdieľajú sociálno-demokratické myšlienky.

MSD sa vo veľmi krátkom čase po zmene svojho vedenia pevne etablovalo na „trhu“ mládežníckych politických organizácií. Následne po krokoch etablovania sa a konsolidácie dosiahli Mladí sociálni demokrati prvý veľký úspech - podpísanie Zmluvy o spolupráci so stranou SMER – SD v máji 2008. Týmto aktom predstavitelia MSD zavŕšili prvú etapu snahy o dosiahnutie postavenia jedného z najsilnejších reprezentantov mladých ľudí na Slovensku.

Čoskoro po podpise zmluvy so stranou SMER – sociálna demokracia pozýva predstaviteľov MSD na audienciu prezident Slovenskej republiky pán Ivan Gašparovič. Debata o témach, ktoré mladých ľudí azda najviac zaujímajú a to vysokoškolský zákon, dôchodková reforma a podobne mali svoje opodstatnenie a pán prezident uvítal ponuku ďalšej spolupráce.

Popri angažovaní sa v otázkach politických vyvíja MSD aj iné aktivity. V máji 2008 spustila kampaň pod názvom „Ráďte vstúpiť“, ktorej hlavným krédom je vyvolanie celospoločenskej diskusie o výhodách a nevýhodách II. piliera dôchodkového sporenia.

Mladí sociálni demokrati sa nevenujú iba témam spoločensko-politickým. MSD sa už tradične podieľa na spoluorganizovaní už Medzinárodného stretnutia mládeže RYSY, na ktorom sa aktívne zúčastňujú naši členovia z celého Slovenska.

Z organizačného hľadiska MSD pracuje vo všetkých regiónoch Slovenska. Z hľadiska štruktúry má naše združenie pokryté všetky kraje, v ktorých sa aktívne do spoločenského života zapájajú regionálni predstavitelia z takmer všetkých okresov Slovenska. Organizujú sa koncerty, tanečné súťaže, športové podujatia. V rámci svojich aktivít sa venujeme skultúrňovaniu a ochrane životného prostredia. Zapájame sa do čistenia lesov a parkov, chránime vzácne stromy a takto sa snažíme prispievať svojou troškou ku krajšiemu Slovensku.

Mladí sociálni demokrati sa ako združenie aktívne zapájajú do života mladých nielen na Slovensku, kde je členom Rady mládeže Slovenska (RMS), ktorá združuje väčšinu celoslovenských mládežníckych organizácií, ale okrem toho sme členmi ECOSY (European Comitee of Socialist Youth), ktorá združuje európske sociálnodemokratické a socialistické mládežnícke organizácie a je politickým partnerom Strany európskych socialistov (PES) a takisto členom IUSY (International Union of Socialist Youth), t.j. organizácie, ktorá združuje sociálnodemokratické a socialistické mládežnícke organizácie na celom svete a je zároveň partnerom Socialistickej Internacionály (SI).

Predsedníctvo Mladých sociálnych demokratov

Mgr. Andrej Kolesík
predseda

a.kolesik@mladi.eu

www.andrejkolesik.sk

Katarína Neveďalová
podpredsedníčka
poslankyňa EP

k.nevedalova@mladi.eu

Mgr. Anton Martvoň
podpredseda

a.martvon@mladi.eu

Mgr. Juraj Hamulák, PhD.
ústredný tajomník

j.hamulak@mladi.eu

www.jurajhamulak.sk

Kontakt na občianske združenie Mladí sociálni demokrati (MSD):

Gunduličova 12
811 05 Bratislava

msd@mladi.eu

www.mladi.eu

IČO: 308 523 58

Číslo účtu: 266 475 20 95/1100 – Tatra Banka

Názov: BEZPLATNÉ PRÁVNE PORADENSTVO A OCHRANA
ĽUDSKÝCH PRÁV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Autori: Andrej Kolesík, Anton Martvoň, Juraj Hamuľák

Obálka: Štefan Ŏsze

Grafická úprava: Štefan Ŏsze

Počet strán: 36

Rok: 2009, prvé vydanie

Tlač:

Vydalo: OZ Mladí sociálni demokrati, Gunduličova 12, Bratislava

NEPREDAJNÉ